

Dragojević proti Chorvatsku, rozsudek ze dne 15. 1. 2015 - Požadavky kladené na odůvodnění příkazu k tajnému sledování

Stěžovatel: Dragojević

Žalovaný stát: Chorvatsko

Číslo stížnosti: 68955/11

Datum: 15.01.2015

Článek Úmluvy: čl. 6
čl. 8

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: respektování korespondence/tajemství listovní a jiných záznamů a zpráv, respektování soukromého života, tajné sledování

Český právní řád: čl. 13 Listiny základních práv a svobod
§ 88 odst. 1, 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Významnost: 2

Požadavky kladené na odůvodnění příkazu k tajnému sledování

Autorský komentář:

Rozhodnutí se zabývá tvrzeným porušením článků 6 a 8 Úmluvy. V projednávané věci vydal vyšetřující soudce Okresního soudu v Záhřebu čtyři příkazy k tajnému sledování stěžovatele podezřelého ze zapojení do obchodu s drogami mezi Latinskou Amerikou a Chorvatskem. Příkazy byly založeny jen na odkazu na žádost Úřadu pro potlačování korupce a organizovaného zločinu a na ustanovení zákona, který stanoví, že „vyšetřování by nemohlo být vedeno jinými prostředky nebo by jeho vedení bylo extrémně náročné“. V příkazech nebyly uvedeny žádné skutkové okolnosti případu, zejména, že došlo ke spáchání trestného činu a že vyšetřování by nemohlo být vedeno jiným způsobem.

Stěžovatel namítal, že vnitrostátní soud nedodržel postupy ustanovené zákonem, zejména ty, které jsou spojeny s posouzením skutečnosti, zda bylo v jeho případě použití tajného sledování nezbytné a odůvodněné.

Soud rozhodl, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy, protože telefonní hovory spadají pod pojem „soukromý život“ a „korespondence“ podle článku 8 Úmluvy. Jejich monitorování představuje zásah do práv jednotlivce ve smyslu zmíněného článku (viz Malone proti Spojenému království, č. 8691/79, rozsudek ze dne 2. srpna 1984, § 64). Takový zásah je odůvodněný tehdy, pokud je „v souladu se zákonem“, sleduje legitimní cíle a pro dosažení těchto cílů je „nezbytný v demokratické společnosti“.

Pojem „v souladu se zákonem“ ve smyslu článku 8 odst. 2 Úmluvy obecně vyžaduje, aby opatření měla v první řadě svůj základ ve vnitrostátním právu, kvalitu předmětného zákona, který musí být v souladu se zásadami právního státu, musí být přístupný dotčeným osobám, které navíc musí být schopny předvídat jeho důsledky. Pokud jde o odposlech komunikace, požadavky právní „předvídatelnosti“ nemohou znamenat, že jednotlivec by měl být schopen předvídat, kdy mohou orgány odposlouchávat jeho komunikaci, aby tak mohl tomu přizpůsobit své chování.

Soud oproti tomu neshledal porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy ve vztahu k nedostatku nestrannosti rozhodujícího orgánu a k použití důkazů získaných tajným sledováním v trestním řízení vedeném proti stěžovateli.

Česká právní úprava je v souladu se závěry předloženého rozhodnutí. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu může nařídit za podmínek ustanovení § 88 odst. 1, 2 trestního řádu předseda senátu nebo soudce písemným příkazem, který má povahu sui generis, neboť se nejedná o usnesení podle § 119 odst. 1 trestního řádu, ani o opatření. V příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být uvedeny skutkové okolnosti, které odůvodňují vydání tohoto příkazu. Jestliže soud tyto důvody v příkazu neuvede a neodůvodní, proč nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo proč by jinak bylo jeho dosažení podstatně ztíženo, a omezí se pouze na popis stíhaného skutku a obecné konstatování, že odposlechem lze zjistit podstatné okolnosti, které vedou přímo k pachateli trestné činnosti a ztotožnění osob, které se podílely na trestné činnosti, porušuje tím ustanovení § 88 odst. 1, 2 trestního řádu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. ledna 2014, sp. zn. 4 Pzo 3/2013). Podle § 88 odst. 2 trestního řádu příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být vydán písemně a musí být odůvodněn, včetně konkrétního odkazu na vyhlášenou mezinárodní smlouvu v případě, že se vede trestní řízení pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání mezinárodní smlouva zavazuje.

(JUDr. Jindřich Urbánek)

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel, pan Dragojević, pracující jako námořník pro přepravní společnost sídlící v Chorvatsku, byl podezřelý ze zapojení do obchodu s drogami mezi Latinskou Amerikou a Chorvatskem. V březnu 2007 státní zástupce požádal o povolení k odposlechu stěžovatelova telefonu. Vyšetřující soudce odposlechy povolil se stručným odůvodněním, že žádost je opodstatněná, protože vyšetřování nemůže být vedeno jiným způsobem a odposlechy pana Dragojeviće jsou nezbytné pro ukončení vyšetřování, neboť existují dostatečné důvody pro podezření z jeho zapojení do trestné činnosti. Odposlechy byly následně opakovaně prodlouženy nebo obnoveny, vždy v zásadě se stejným odůvodněním jako v prvním rozhodnutí. V lednu 2009 byl pan Dragojević zatčen z podezření obchodu s drogami a praní špinavých peněz a bylo rozhodnuto o jeho umístění do vazby. Vazba byla opakovaně prodloužena z důvodu závažnosti domnělé trestné činnosti a z důvodu možnosti pokračování v trestné činnosti Č. 63 (§ 5 - § 43).

V rámci soudního líčení stěžovatel požadoval vyloučení důkazů získaných prostřednictvím odposlechů, které byly z důvodu nedostatečného odůvodnění (v rozporu s příslušnými ustanoveními trestního řádu) nezákonné. Stěžovatelova žádost byla shledána nedůvodnou, přičemž se proti danému rozhodnutí nemohl odvolat. Žádost o vyloučení důkazů získaných odposlechy učinila ještě jednou neúspěšně stěžovatelova obhajoba (§ 34 - § 44).

Rozhodnutím z prosince 2009 byl stěžovatel Okresním soudem v Dubrovniku shledán vinným z trestných činů obchodu s drogami a praní špinavých peněz a byl odsouzen k trestu odnětí svobody na 9 let. Rozhodnutí kromě jiného vycházelo z výslechů svědků, důkazů získaných četnými prohlídkami a důkazů získaných tajnými odposlechy. Soud se vyjádřil i k otázce žádosti o vyloučení důkazů

získaných odposlechy, konstatoval však, že rozhodnutí o povolení odposlechů (stejně jako samotný průběh odposlechů) bylo v souladu s trestním řádem a nelze je proto považovat za nezákonné. Proti rozhodnutí se stěžovatel neúspěšně bránil i u Nejvyššího a u Ústavního soudu (§ 45 – § 51).

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K tvrzenému porušení článku 8 Úmluvy
2. Hodnocení Soudu
3. a) Obecné zásady
4. Soud opakuje, že telefonní hovory spadají pod pojem „soukromý život“ a „korespondence“ ve smyslu článku 8. Jejich monitorování představuje zásah do práv jednotlivce ve smyslu článku 8 (viz Malone proti Spojenému království, č. 8691/79, rozsudek ze dne 2. srpna 1984, § 64).
5. Takový zásah je ve smyslu odstavce 2 článku 8 odůvodněn, pouze pokud je „v souladu se zákonem“, sleduje jeden nebo vícero legitimních cílů stanovených odstavcem 2 a je pro dosažení cíle nebo cílů „nezbytný v demokratické společnosti“ (viz, kromě mnoha dalších, Kvasnica proti Slovensku, č. 72094/01, rozsudek ze dne 9. června 2009, § 77).
6. Pojem „v souladu se zákonem“ ve smyslu článku 8 odst. 2 obecně vyžaduje, aby měla napadená opatření v první řadě základ ve vnitrostátním právu, vztahuje se ale také ke kvalitě předmětného zákona, který musí být v souladu se zásadami právního státu a musí být přístupný dotčeným osobám, jež navíc musí být schopny předvídat jeho důsledky (viz, kupříkladu, Kruslin proti Francii, č. 11801/85, rozsudek ze dne 24. dubna 1990, § 27).
7. V kontextu opatření tajného sledování, jakým je odposlech komunikace, nemohou požadavky právní „předvídatelnosti“ znamenat, že jednotlivec by měl být schopen předvídat, kdy mohou orgány odposlouchávat jeho komunikaci, tak, aby tomu mohl své chování přizpůsobit. Pokud je navíc pravomoc vládní složky vykonávána tajně, existuje zjevné riziko libovůle. Vnitrostátní právo proto musí být při stanovení přiměřených indicií ohledně okolností a podmínek, za jakých jsou veřejné orgány oprávněny přistoupit k daným opatřením, dostatečně jasné (viz kupř. Malone, cit. výše, § 67; Huvig proti Francii, č. 11105/84, rozsudek ze dne 24. dubna 1990, § 29; Valenzuela Contreras proti Španělsku, č. 27671/95, rozsudek ze dne 30. července 1998, § 46; Weber a Saravia proti Německu, č. 54934/00, rozhodnutí ze dne 29. června 2006, § 93; Bykov proti Rusku, č. 4378/02, rozsudek velkého senátu ze dne 10. března 2009, § 76).
8. Soud v tomto ohledu rovněž potvrdil potřebu existence záruk (viz Kvasnica, cit. výše, § 79). Vzhledem k tomu, že implementace opatření tajného sledování komunikace v praxi nepodléhá kontrole dotčeného jednotlivce nebo veřejnosti jako celku, bylo by v rozporu se zásadami právního státu, pokud by byla právní diskrece, svěřená exekutivě nebo soudci, vyjádřena v podobě neomezené pravomoci. Zákon proto musí obsahovat dostatečně jasné vymezení rozsahu jakékoliv obdobné diskrece přiznané odpovědným orgánům a způsob jejího výkonu tak, aby měl jednotlivec přiměřenou ochranu proti arbitrárním zásahům (viz Bykov, cit. výše, § 78, Blaj, cit. výše, § 128).
9. S ohledem na riziko, že systém tajného sledování může za účelem ochrany národní bezpečnosti podkopávat, nebo dokonce zničit demokracii pod záminkou její ochrany, musí být Soud navíc ubezpečen o tom, že existují adekvátní a účinné záruky proti zneužití. Dané posouzení závisí na všech okolnostech případu, jakými jsou povaha, rozsah a trvání možných zásahů, důvody požadované pro jejich nařízení, orgány odpovědné k jejich povolení, výkonu a kontrole, a typ prostředku nápravy poskytovaného vnitrostátním právem (viz Klass a ostatní proti Německu, č. 5029/71, rozsudek ze dne 6. září 1978, § 50; Weber a Saravia, cit. výše, § 106; Association for European Integration and Human Rights a Ekimdzhev proti Bulharsku, č. 62540/00, rozsudek ze dne 28. června 2007, § 77; Kennedy proti Spojenému království, č. 26839/05, rozsudek ze dne 18. května 2010, § 153).
10. To má zvláště význam pro posouzení otázky, zda byl zásah při plnění legitimního cíle „nezbytný v demokratické společnosti“, protože Soud shledal, že oprávnění provádět tajné sledování

občanů je podle článku 8 přípustné, pouze Č. 63 pokud je bezpodmínečně nezbytné pro ochranu demokratických institucí (viz Kennedy, cit. výše, § 153). Při posuzování existence a rozsahu takové potřeby mají smluvní státy jistý prostor pro uvážení, tento prostor je však předmětem evropského dohledu. Soud musí stanovit, zda mají postupy pro dohled nad nařízením a implementací omezujících opatření takovou povahu, aby udržely „zásah“ v rámci mezi „nezbytnosti v demokratické společnosti“. Hodnoty demokratické společnosti musí být navíc v rámci kontrolních procesů, jež sledují, zda nedošlo k překročení limitů nezbytnosti ve smyslu čl. 8 odst. 2, dodržovány tak věrně, jak je to jenom možné (viz Kvasnica, cit. výše, § 80, Kennedy, cit. výše, § 154).

11. b) Použití v předmětném případě

(i) Zda došlo k zásahu

85. Soud poznamenává, že mezi stranami není sporu o tom, že odposlechy stěžovatelova telefonu a jeho tajné monitorování byly zásahem do jeho práv na respektování „soukromého života“ a „korespondence“, zaručeného článkem 8 Úmluvy. Soud neshledává důvod, proč by měl dospět k odlišnému závěru (viz, kupříkladu, Malone, cit. výše, § 54; Khan proti Spojenému království, č. 35394/97, rozsudek ze dne 12. května 2000, § 25; Drakšas proti Litvě, č. 36662/04, rozsudek ze dne 31. červenec 2012, § 52 – 53).

(ii) Zda byl zásah odůvodněný

86. Soud konstatuje, že v projednávaném případě stěžovatel neměl námitky obecně k existenci legislativy umožňující tajné sledování. Předmětem jeho stížnosti bylo konkrétní provedení takového sledování, které se uskutečnilo v souvislosti s trestním stíháním vedeným proti jeho osobě. Vzhledem k tomu, že Soud musí nejdříve stanovit, zda byl namítaný zásah „v souladu se zákonem“, je nevyhnutelné posoudit relevantní účinné vnitrostátní předpisy ve smyslu požadavků plynoucích ze základních zásad právního státu. Daný přezkum přitom nutně vyžaduje jistou míru obecnosti (viz Kruslin, cit. výše, § 32). V případech vycházejících z individuálních stížností musí Soud nicméně zaměřit svou pozornost nikoliv na zákon jako takový, ale na způsob, jakým byl aplikován v konkrétních okolnostech stěžovatelova případu (viz Goranova-Karaeneva proti Bulharsku, č. 12739/05, rozsudek ze dne 8. března 2011, § 48).

87. V této souvislosti Soud poznamenává, že stěžovatel byl vystaven tajnému sledování na základě ustanovení § 180 odst. 1 (1) trestního řádu (viz odst. 55). Z toho plyne, že stěžovatelovo tajné sledování mělo základ v relevantním vnitrostátním právu, jehož přístupnost v předmětném případě není problematická (viz Kruslin, cit. výše, § 29 – § 30).

88. Stěžovatelovy námitky nejsou primárně zaměřeny na nedostatek právního základu ve vnitrostátním právu, ale na selhání vnitrostátního soudu dodržet postupy předvídané zákonem, a to zejména ty, které jsou spojené s účinným posouzením skutečnosti, zda bylo použítí tajného sledování nezbytné a odůvodněné v konkrétním případě, jak požaduje § 182 odst. 1 trestního řádu (viz § 55 a 70).

89. Klíčovou otázkou pro Soud proto je, zda relevantní vnitrostátní správo, včetně způsobu, jakým bylo interpretováno vnitrostátními soudy, dostatečně jasně stanovovalo rozsah a způsob výkonu uvážení přiznaného veřejným orgánům, a zejména zda vnitrostátní systém tajného sledování garantoval dostatečné záruky proti různým způsobům zneužití (srovnej Malone, cit. výše, § 70; Kruslin, cit. výše, § 35 – 36; Huvig, cit. výše, § 34 – 35; Kopp proti Švýcarsku, č. 23224/94, rozsudek ze dne 25. března 1998, § 66 – 75). Vzhledem k tomu, že existence přiměřených záruk proti zneužití je záležitostí úzce spojenou s otázkou, zda byl v tomto případě splněn test „potřebnosti“, Soud se bude věnovat společně požadavku být „v souladu se zákonem“ a požadavku „nezbytnosti“ (viz Kvasnica, cit. výše, § 83 – 84).

90. Soud poznamenává, že na první pohled relevantní vnitrostátní právo jednoznačně stanoví, že na to, aby bylo jakékoliv tajné sledování v kontextu trestního stíhání zákonné, musí být

nařízeno na základě žádosti státního zástupce vyšetřujícím soudcem (viz § 55 výše; § 182 trestního řádu). Zákonnými předpoklady pro vydání příkazu k tajnému sledování jsou existence pravděpodobného důvodu pro přesvědčení, že jednotlivec sám, nebo společně s dalšími, spáchal jeden z trestných činů upravených zákonem (viz § 55; § 181 trestního řádu), a skutečnost, že vyšetřování trestných činů je buď nemožné, nebo by bylo extrémně náročné (viz § 55; § 180 odst. 1 trestního řádu).

91. Vnitrostátní právo také explicitně stanoví, že příkaz vyšetřujícího soudce, povolující použití prostředků tajného sledování, musí být písemný a musí obsahovat výčet důvodů upřesňujících: informaci týkající se osoby, vůči které mají být opatření prováděna, relevantní okolnosti odůvodňující potřebu tajného sledování, lhůty, ve kterých mohou být opatření prováděna (ty musí být přiměřené sledovanému legitimnímu cíli), a rozsah opatření (viz § 55; § 182 odst. 1 trestního řádu).
92. Vnitrostátní právo tedy upravuje předchozí schválení použití prostředků tajného sledování, které musí být důkladné a musí z něj být patrné, že zákonné podmínky pro použití tajného sledování byly naplněny a použití daných opatření je za daných okolností nezbytné a přiměřené. Přísně vzato by měl mít každý jednotlivec v jurisdikci chorvatských soudů, spoléhající na daná ustanovení vnitrostátního zákona, jistotu, že tajné sledování bude podléhat předchozí soudní kontrole a bude vykonáno pouze na základě podrobného soudního příkazu, odůvodňujícího nezbytnost a přiměřenost každého opatření.
93. Význam předchozí soudní kontroly a odůvodnění příkazu k tajnému sledování je zdůrazněn rozhodnutím Ústavního soudu sp. zn. U-III-857/2008, ze dne 1. října 2008. Rozhodnutí vysvětluje zejména to, že pouze podrobné popsání důvodů „zaručuje, že použití prostředků tajného sledování bude předcházet existence «pravděpodobného důvodu k přesvědčení», že byl spáchán trestný čin upravený zákonem, že existuje minimální stupeň pravděpodobnosti spáchání konkrétního (ne jenom potenciálního) trestného činu, a že použití státní moci bude logické, přesvědčivé a následně napadnutelné v rámci řízení před příslušnými soudy“. V případě absence takového odůvodnění je podle Ústavního soudu příkaz k tajnému sledování v rozporu s trestním řádem (viz § 57).
94. V této souvislosti Soud zdůraznil že kontrola toho (kromě jiného), že použití daných opatření je omezeno na případy, kdy existují skutkové důvody pro podezření osoby z plánování, páchání nebo spáchání vážných trestných činů, a že opatření mohou být nařízena, pouze pokud neexistuje vyhlídka na úspěšné zjištění skutkových okolností jiným způsobem, nebo by to bylo daleko náročnější, a provedena orgánem zmocněným k povolení tajného sledování, představuje záruku odpovídajícího postupu pro zajištění, aby opatření nebyla nařizována nahodile, nepravidelně nebo bez řádné a náležité úvahy (viz Klass a ostatní, cit. výše, § 51). Je proto nezbytné, aby povolující orgán (v předmětném případě vyšetřující soudce) určil, zda jsou dány přesvědčivé důvody pro povolení tajného sledování (srovnej Iordachi a ostatní proti Moldavsku, č. 25198/02, rozsudek ze dne 10. února 2009, § 51).
95. V projednávané věci byly čtyři příkazy k tajnému sledování stěžovatele, vydané vyšetřujícím soudcem Okresního soudu v Záhřebu, založeny pouze na odkazu na existenci žádosti Úřadu pro potlačování korupce a organizovaného zločinu na použití prostředků tajného sledování a na ustanovení zákona stanovujícího, že „vyšetřování by nemohlo být vedeno jinými prostředky nebo by jeho vedení bylo extrémně náročné“ (viz § 9, 11, 13 a 17). Nebyly uvedeny žádné detaily týkající se skutkových okolností předmětného případu a zejména okolností svědčících o možnosti domněnky, že došlo ke spáchání trestného činu a že vyšetřování nemohlo být vedeno jiným, méně rušivým, způsobem.
96. I když to bylo ve zjevném rozporu s požadavky relevantního vnitrostátního zákona a výše citovanou judikaturou Ústavního soudu (viz § 55 a 93), zdá se, že tento postup byl schválen praxí Nejvyššího soudu a později i Ústavního soudu. Nejvyšší soud v rámci posuzování přípustnosti důkazů (což je v rámci Úmluvy jinou záležitostí, viz § 99 níže) zejména uvedl, že nedostatečné odůvodnění příkazu k tajnému sledování v rozporu s ustanovením § 182 odst. 1

trestního řádu může být kompenzováno retrospektivním uvedením důvodů získaných ze spisu, se zřetelem na relevantní otázky v pozdější fázi řízení soudy rozhodujícími o žádosti na vyloučení důkazů (viz § 58). To je, zdá se, akceptováno Ústavním soudem, který ve svém rozhodnutí sp. zn. U-III-2781/2010, ze dne 9. ledna 2014, stanovil, že pokud příkaz k tajnému sledování neobsahoval odůvodnění, mohly být důvody uvedeny v rozsudku soudu prvního stupně, nebo v rozhodnutí o žádosti o vyloučení nezákonně získaných důkazů (§ 60).

97. Z výše uvedeného plyne, že i když trestní řád výslovně předpokládá předchozí soudní přezkum a detailní odůvodnění při povolování příkazu k tajnému sledování, vnitrostátní soudy umožnily retrospektivní ospravedlnění jejich postupu, přestože nedostály zákonnému požadavku předchozí soudní kontroly při povolování tajného sledování. V tak citlivé oblasti, jakou je využití tajného sledování, které je podle Úmluvy přípustné, pouze pokud je nevyhnutelné pro ochranu demokratických orgánů, má Soud problém akceptovat situaci vytvořenou vnitrostátními soudy. Uvádí, že praxe při aplikaci práva, jež vzhledem k stanoviskům přijatým Ústavním i Nejvyšším soudem není sama o sobě zcela jasná (viz § 93, 96 a 57 - 61), koliduje s jasným zněním zákona, limitujícím výkon uvážení svěřeného orgánům veřejné správy při používání tajného sledování (srovnej Kopp, cit. výše, § 73, Kvasnica, cit. výše, § 87).
98. Soud se navíc domnívá, že v situaci, kdy zákonodárce předpokládá předchozí soudní přezkum proporcionality použití opatření tajného sledování, může obcházení tohoto požadavku zpětným odůvodněním poskytnutým soudy těžko poskytnout adekvátní a dostatečné garance proti potenciálnímu zneužití, protože otevírá dveře libovůli, spočívající v provedení tajného sledování v rozporu s postupy stanovenými zákonem.
99. To platí obzvláště v případech, kdy je pro jednotlivce vystaveného tajnému sledování jedinou účinnou možností, jak zpochybnit zákonnost použití daných prostředků, jejich napadení před trestními soudy v rámci proti němu vedeného trestního řízení (viz § 72). Soud již uvedl, že i když mohly soudy v rámci trestního řízení posuzovat otázky spravedlnosti přijetí důkazů v trestním řízení, nemohly se vypořádat s podstatou stížnosti na porušení Úmluvy, že zásah do stěžovatelova práva na respektování soukromého života nebyl „v souladu se zákonem“, a měly ještě méně možností zajistit v souvislosti se stížností přiměřenou nápravu (viz Khan, cit. výše, § 44; P. G. a J. H. proti Spojenému království, č. 44787/98, rozsudek ze dne 25. září 2001, § 86; Goranova-Karaeneva, cit. výše, § 59).
100. To lze pozorovat i v projednávaném případě, kde se příslušné trestní soudy při posuzování použití prostředků tajného sledování omezily na přípustnost takto získaných důkazů a neposuzovaly podstatu požadavků plynoucích z Úmluvy, týkajících se námitek na arbitrární zásah do stěžovatelových práv plynoucích z článku 8 Úmluvy (§ 46 a 48). Vláda současně neposkytla žádné informace ohledně prostředků nápravy, jako např. žádost o vydání deklarativního rozsudku nebo žaloba na náhradu škody, které by osobám ve stěžovatelově situaci byly dostupné (viz Association for European Integration and Human Rights a Ekimdzhiyev, cit. výše, § 102).
101. Na základě výše uvedených skutečností Soud konstatuje, že relevantní vnitrostátní právo tak, jak jej interpretují a aplikují příslušné soudy, není ve vztahu k rozsahu a způsobu výkonu uvážení svěřeného státním orgánům dostatečně jasné a v praxi neposkytuje adekvátní záruky vůči možným zneužitím. Postup při příkazu a dohledu nad prováděním odposlechů stěžovatelova telefonu nebyl v souladu s požadavkem zákonnosti a nebyl ani přiměřený tak, aby udržel zásah do stěžovatelova práva na respektování soukromého života a korespondence v mezích „nezbytnosti v demokratické společnosti“.
102. Došlo tedy k porušení článku 8 Úmluvy.
103. K tvrzeným porušením článku 6 odst. 1 Úmluvy
104. Stěžovatel namítal nedostatek nestrannosti rozhodujícího senátu a použití důkazů získaných tajným sledováním v rámci trestního řízení vedeného proti stěžovateli.

(...)

1. Použití důkazů získaných tajným sledováním v řízení

(b) Hodnocení Soudu

(i) Obecné zásady

127. Soud opakuje, že ve smyslu článku 19 Úmluvy je jeho povinností zajistit dodržování závazků smluvních států Úmluvy. Mezi jeho úkoly naopak nepatří vypořádání se skutkovými nebo právními vadami údajně způsobenými vnitrostátními soudy, ledaže tím došlo k porušení práv a svobod chráněných Úmluvou. Článek 6 garantuje právo na spravedlivé řízení, nestanoví ale žádná pravidla pro přípustnost důkazů jako takových, což je primárně otázkou vnitrostátní právní úpravy (viz, kromě dalších, Schenk proti Švýcarsku, č. 10862/84, rozsudek ze dne 12. července 1988, § 45 - 46; Teixeira de Castro proti Portugalsku, č. 25829/94, rozsudek ze dne 9. června 1998, § 34).
128. Úkolem Soudu není určit, zda je konkrétní typ důkazu (kupříkladu nezákonně získaný důkaz) přípustný, nebo zda je stěžovatel vinný, či nikoliv. Otázkou je, zda bylo řízení jako celek, včetně způsobu, jakým byly důkazy získány, spravedlivé. To zahrnuje posouzení předmětné „nezákonnosti“ a tam, kde bylo porušeno jiné právo ve smyslu Úmluvy, povahy konstatovaného porušení (viz Allan proti Spojenému království, č. 48539/99, rozsudek ze dne 5. listopadu 2002).
129. Při posuzování toho, zda je řízení jako celek spravedlivé, je potřeba zohlednit, zda byla respektována práva obhajoby. Musí být zkoumáno zejména to, jestli měl stěžovatel možnost napadnout autentičnost důkazů a rozporovat jejich použití. Navíc musí být zohledněna i kvalita důkazů, včetně toho, zda okolnosti, za nichž byly důkazy získány, nevyvolávají pochybnosti o jejich hodnověrnosti nebo přesnosti. Zatímco z hlediska spravedlnosti není nezbytně problémem, pokud získaný důkaz nebyl podpořený jiným materiálem, lze poznamenat, že pokud je důkaz velice silný a neexistuje riziko jeho nespolehlivosti, je potřeba dalšího podpůrného důkazu úměrně nižší (viz, kromě dalších, Bykov, cit. výše, § 90).
130. V této souvislosti, zejména při zkoumání povahy konstatovaného porušení Úmluvy, Soud poznamenává, že v několika případech shledal použití zařízení pro tajné odposlechy v rozporu s článkem 8 Úmluvy, jelikož zásah nebyl „v souladu se zákonem“. Přijetí důkazu nicméně za daných okolností nebylo v rozporu s požadavky spravedlnosti garantovanými článkem 6 odst. 1 (viz Khan, cit. výše, § 25 - 28; P. G. a J. H. proti Spojenému království, cit. výše, § 37 - 38; Bykov, cit. výše, § 94 - 105).

(ii) Použití daných zásad v projednávaném případě

131. Soud nejdřív poznamenává, že stěžovatel neuvedl žádný argument rozporující spolehlivost informací získaných prostředky tajného sledování. Své námitky omezil výhradně na formální použití daných informací v řízení (srovnej Kahn, cit. výše, § 38; P. G. a J. H., cit. výše, § 79; Bykov, cit. výše, § 95).
132. Měl také reálnou možnost napadnout autentičnost důkazů a namítat jejich použití, a tuto možnost v řízení před soudem první instance (viz § 35 a 42), stejně jako v rámci odvolání (viz § 47) a ústavní stížnosti (viz § 49), využil. Vnitrostátní soudy posoudily jeho tvrzení a svá rozhodnutí odůvodnily (viz § 46, 48 a 50). Skutečnost, že stěžovatel na jednotlivých stupních nebyl úspěšný, nelze zaměňovat s reálnou možností rozporovat důkazy a jejich použití (viz Schenk, cit. výše, § 47; Khan, cit. výše, § 38).
133. Soud dále uvádí, že napadené důkazy nebyly jedinými důkazy, z nichž vzešlo odsouzení (srovnej Schenk, cit. výše, § 48). Při odsouzení stěžovatele vzal Okresní soud v Dubrovniku do úvahy stěžovatelovu výpověď a výpovědi jeho spoluobviněných a posuzoval je ve srovnání se svědky a důkazy získanými četnými prohlídkami a zabaveními (viz § 45).
134. S ohledem na výše uvedené okolnosti Soud konstatuje, že stěžovatelovo tvrzení o nedodržení

práv obhajoby ve vztahu k předloženým důkazům a tvrzení o arbitrárním hodnocení důkazů vnitrostátními soudy není ničím podložené (viz Bykov, cit. výše, § 98). Závěrem Soud konstatuje, že použití rozporovaných nahrávek při dokazování nepřipravilo stěžovatele o právo na spravedlivé řízení.

135. K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy proto nedošlo.

III. K aplikaci článku 41 Úmluvy

(...)

1. Újma
2. Stěžovatel požaduje 20 000 EUR z titulu nemajetkové újmy.
3. Vláda považuje stěžovatelův požadavek za přehnaný, nedůvodný a nedoložený.
4. S ohledem na všechny okolnosti projednávaného případu Soud uznává, že stěžovatel utrpěl nemajetkovou újmu, kterou nelze napravit pouze konstatováním porušení. Při posouzení na základě zásady ekvity Soud stěžovateli z titulu nemajetkové újmy přiznává 7500 EUR a případnou částku daně, kterou může být stěžovatel povinen zaplatit.

(...)

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost za přijatelnou;
2. Rozhoduje, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy;
3. Rozhoduje, že nedošlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy ve vztahu k nedostatku nestrannosti rozhodujícího senátu;
4. Rozhoduje, že nedošlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy ve vztahu k použití důkazů získaných v rámci tajného sledování v trestním řízení vedeném proti jeho osobě;
5. Rozhoduje
6. a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, následující částku, přepočtenou na chorvatské kuny kurzem použitelným v den dohody:
7. i) 7500 EUR (sedm tisíc pět set eur) a případnou částku daně, kterou může být stěžovatel povinen zaplatit, za nemajetkovou újmu;
8. ii) 2160 EUR (dva tisíce sto šedesát eur) a případnou částku daně, kterou může být stěžovatel povinen zaplatit, za náklady řízení;
9. b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení bude stanovená částka zvyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
10. Zamítá návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění ve zbytku.

(zpracovala Mgr. Bc. Alžběta Králová)